

Dkt. Roger Green, Matengenezo ya Sasa, Hotuba ya 12, Upainia nchini Ujerumani na Amerika

© 2024 Roger Green na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Roger Green katika kozi yake ya historia ya kanisa, Matengenezo ya Wakati Uliopo. Hii ni kipindi cha 12 kuhusu Upainia nchini Ujerumani na Amerika.

Sawa, tutaendelea hapa. Niko kwenye ukurasa wa 13 wa mtaala, na unaweza kuona kichwa cha hotuba ni Hotuba ya 6, Ufufuo wa Kiinjili Kanisani. Kwa hivyo, kwanza kabisa, neno moja tu kuhusu hili, na kisha nina utangulizi mrefu sana, utangulizi kwa kweli ni utangulizi mrefu sana. Kwa hivyo, neno moja tu kuhusu Ufufuo huu wa Kiinjili Kanisani.

Kile unachokiona mara nyingi katika historia ya kanisa ni kwamba ni kama pendulum, kwa namna fulani. Inazunguka-zunguka tu, na tumeona pendulum ikizunguka upande mmoja katika hotuba yetu ya mwisho. Kuna ukosoaji mkali sana wa Ukristo, wa kanisa, wa mafundisho ya Biblia, na kadhalika tunapozungumzia theolojia ya enzi ya Mwangaza.

Hata ukosoaji mkali unaosema Yesu hakuwahi kuwepo, unajua, Injili hazikuandikwa mwaka wa 200 BK, na zilimfanya Yesu kuwa aina ya mtu wako bora, mtu wako bora wa kumfuata, na kadhalika. Kwa hivyo, ukosoaji ukawa mkali sana, na Ukristo ukawa chini ya upinzani. Kwa hivyo sasa, kilichotokea sasa, hata hivyo, ni kwamba pendulum inabadilika tena, kurudi na Ufufuo huu wa Kiinjili, aina ya harakati hii ya upya ndani ya kanisa, ikirudisha kanisa kwenye upendo wake wa kwanza, na kadhalika.

Kwa hivyo, unaona pendulum hii ikizunguka-zunguka katika kozi. Suala hapa bado, kwa namna fulani, ni suala la asili ya kanisa na jamii ya waumini. Kwa hivyo, kuna maana ambayo, katika hotuba hii, bado ni eklesiolojia inayoendesha mambo, lakini tutaona kanisa likipata uhai kwa namna fulani.

Kwa hivyo, tunataka tu kuzingatia hilo. Sasa, kwa utangulizi huu, kuna aina chache za mambo ambayo ningependa kusema kwa njia ya utangulizi. Jambo la kwanza ningependa kusema ni kwamba inaonekana ni kawaida kabisa kwamba mienendo ya roho kanisani hatimaye itapungua.

Mienendo mikubwa ya roho, uamsho mkuu kanisani, na njia kuu ya kulifufua kanisa hatimaye itatulia. Na tumeona kwamba, tena, tumeona kwamba katika hotuba iliyopita, wanapoteza nguvu zao. Wanaweza kupoteza nguvu zao kwa namna fulani kama hali ya kutojali inayokuja katika maisha ya kanisa, ukosefu wa harakati katika maisha ya kanisa, na ukosefu wa mawazo ya mbele katika maisha ya kanisa.

Au wanaweza kutulia kwa njia ya kukosa hewa, watu kwa namna fulani wakikoshesha kanisa. Kwa hivyo, kutulia huku kunaweza kutoka ndani au nje, au kunaweza kutoka pande zote mbili. Hata hivyo, unaona aina hii ya kutulia ambayo mara nyingi hufanyika hapa, na kisha unaingia katika mzunguko wa kuoza kanisani.

Na hiyo inakuwa habari mbaya. Na tumeona hilo likitokea katika sehemu mbalimbali. Kwa hivyo tujikumbushe tu sehemu nne ambapo tumeona hilo likitokea.

Kwanza kabisa, Ujerumani. Kilichotokea na Ujerumani, kama tulivyosema, kilikuwa ni hiari, mawazo, na ubunifu wa Martin Luther, ambaye alitulia katika kizazi cha pili, cha tatu, na cha nne. Na kilitulia katika aina ya mantiki, mantiki ya Kijerumani.

Kwa hivyo, tuliona hilo likitokea Ujerumani. Na kilichokuwa muhimu zaidi kilikuwa mafundisho ya kidini badala ya maisha ya Kikristo. Watu wengi walijua mafundisho yote ya kidini ya kanisa, lakini hawakuwa na hisia ya maisha ya Kikristo na maisha ya Kikristo na hawakuwa na aina yoyote ya furaha katika uzoefu wa Kikristo.

Kwa hivyo, tuliona hilo likitokea Ujerumani. Kile tulichokiona kikitokea Uingereza, ili tu kujikumbusha, Mungu akubariki, kilikuwa aina ya dini yenye mantiki iliyojikita katika maisha ya Kiingereza, dini ya kiimani iliyojikita katika maisha ya Kiingereza. Na tuliona kwamba hilo lilitokea kwa namna fulani kichwa kilisukumwa, lakini moyo haukusukumwa.

Tena, kulikuwa na aina ya mantiki, aina ya usomi kwa namna fulani. Lakini hakukuwa na mwendo wa roho mioyoni mwa watu na maisha ya watu na kadhalika. Kwa hivyo, tuliona ikitokea Uingereza.

Bila shaka, tumeona ikitokea Amerika, na tulitoa hotuba hiyo siku nyingine kuhusu Amerika, na hatukuomba kila mtu akubaliane na hilo. Fikiria kuhusu kilichotokea Amerika. Hakika, jambo moja tunaloweza kukubaliana ni kwamba Upuritani tuliouona hapo awali Amerika, ambao ulitulia katika aina ya maisha ya kukosa pumzi.

Wapuritani wa mapema walikuja hapa wakiwa na ubunifu na mawazo mengi. Walitegemea Biblia. Walipendezwa sana na kuanzisha maeneo ambapo Mungu angeheshimiwa na kadhalika.

Upuritani ulitulia katika kizazi cha pili, cha tatu, na cha nne. Kwa hivyo vizazi hivyo vya baadaye vilitulia katika aina fulani ya mzunguko wa kuoza ambapo kupata vitu kulimaanisha zaidi kwao kuliko maisha ya moyo na maisha ya akili kwa ajili ya Kristo na ufalme na kadhalika. Kwa hivyo tuliona hilo.

Nilijaribu kusema kwamba unaona pia hilo kwa waanzilishi wa dini, huku dini ya kiislamu ikitulia katika maisha ya Wamarekani. Lakini hakika, kulikuwa na kutulia

huko. Nchini Ufaransa, kulikuwa na kile ambacho Mark Noll anakiita kutengwa kwa Ukristo kilichotokea.

Kwa hivyo, Ufaransa kweli, na nitanukuu hapa kutoka kwa Mark Noll. Hivi ndivyo Mark Noll alivyosema. Mabadiliko katika historia ya Ukristo yaliyowakilishwa na juhudi za kuondoa Ukristo za Mapinduzi ya Ufaransa yalikuwa mwisho au angalau mwanzo wa mwisho wa Ukristo wa Ulaya au usemi mkuu wa Ukristo kama usemi mkuu wa Ukristo duniani.

Kwa hivyo, kwa Mark Noll, Mapinduzi ya Ufaransa yalikuwa mabadiliko halisi kwa sababu yalikuwa ishara ya kutengwa kwa Ukristo katika ulimwengu wa Magharibi. Kama asemavyo, ilikuwa mwisho, kama si angalau mwanzo wa mwisho wa Ukristo wa Ulaya kama usemi mkuu wa Ukristo duniani. Kwa hivyo Ukristo wa Ulaya pamoja na Mapinduzi ya Ufaransa, Ufaransa ikiwa kiongozi katika hilo, bila shaka, Ukristo wa Ulaya ni kama kutulia na kuacha kuwa aina kuu ya Ukristo.

Kwa hivyo kilichotokea Ufaransa kilikuwa cha kikatili sana, kikatili sana, namaanisha ni hatua ya kuvunja kwa njia fulani. Kwa hivyo ni jambo la kusikitisha kwa namna fulani. Kwa hivyo leo, nikirudi Uingereza, kwa mfano, ninasoma kidogo sana karne ya 19.

Na huko Uingereza katika karne ya 19 inakadiriwa kuwa karibu 65% ya watu walienda kanisani Uingereza katika karne ya 19. Na sehemu kubwa ya watu walioenda kanisani Uingereza katika karne ya 19 walikuwa watu wa kiinjistiki ambao wangejiona kuwa wainjistiki. Watu waliojiona kuwa watetezi wa uamsho, wainjistiki, na kadhalika.

Leo, nchini Uingereza, miaka 150 baadaye, inakadiriwa kwamba karibu 3% ya idadi ya watu nchini Uingereza huenda kanisani. Kwa hivyo Uingereza ni nchi isiyoenda kanisani. Inashangaza jinsi hilo limebadilika sana katika miaka 150.

Na hiyo inawakilisha Ulaya Magharibi. Katika Ulaya Magharibi, asilimia ya watu wanaoenda kanisani ni ndogo sana, sana, sana. Mimi na mke wangu tulikuwa Denmark mwezi Julai.

Na Denmark ni mfano mzuri. Taifa hilo la Denmark, asilimia ndogo sana ya watu nchini Denmark huenda kanisani na kwa kweli wanahusika kwa njia yoyote katika maisha ya kanisa, maisha ya Kikristo. Sasa, hii inaweza kuwa changamoto kubwa kwa kanisa kama aina ya changamoto ya kimisionari, ikisema tunahitaji kuwafikia watu hawa.

Kwa hivyo, kanisa, badala ya kukandamizwa na hili, linaweza kupingwa na hili. Na linaweza kuwa harakati ya kusonga mbele kwa kanisa. Lakini hakuna shaka kwamba kilichotokea katika karne ya 17 na mwanzoni mwa karne ya 18 kilikuwa tatizo.

Sawa, jambo moja zaidi la kuanzisha: Uamsho au kuibuka tena kwa kanisa, katika historia ya kanisa, kwa kawaida huja katika moja ya njia mbili. Kwa hivyo, hebu tutaje njia hizo mbili.

Njia ya kwanza ambayo unaweza kupata ufufuo kanisani ni ufufuo. Kwa kweli, kuna njia tatu, lakini unapofikiria, Lakini njia ya kwanza ambayo unaweza kupata ufufuo kanisani ni kupitia viongozi wenye haiba. Unapata mtu sahihi kwa wakati unaofaa mwenye wazo sahihi.

Na mfano mzuri wa ufufuo huo kanisani, bila shaka, ungekuwa Martin Luther. Martin Luther, mtu sahihi, wakati sahihi, wazo sahihi. Unapata utu huu wa haiba sana, utu huu wa ubunifu sana, ubunifu unaobadilisha kanisa, kuleta uamsho na maisha mapya kanisani.

Kwa hivyo wakati mwingine unapata aina ya uamsho kutoka juu. Na Martin Luther ni mfano mzuri wa hilo. Lakini njia ya pili mara nyingi unapata uamsho kutoka chini.

Unapata uamsho kutoka kwa harakati ya ufufuo wa karismatiki miongoni mwa walei. Harakati ya ufufuo wa karismatiki miongoni mwa watu wa Mungu inakusanyika pamoja na kuleta uhai mpya kwa kanisa. Na mfano mzuri wa hilo ni harakati ya karismatiki kanisani.

Nakumbuka nikifundisha huko Rhode Island wakati ambapo harakati kubwa ya karismatiki ilizuka katika Kanisa Katoliki la Roma. Na kutoka kwa watu wa kawaida, kutoka kwa watu, watu walitaka kulileta kanisa hai, nao wakakusanyika. Mwenzangu ofisini katika Chuo cha Barrington, ambapo nilifundisha kabla ya muungano, lakini mwenzangu ofisini alikuwa kasisi wa karismatiki wa Anglikana, jambo ambalo lilikuwa la kuvutia sana.

Na alikuwa akinipeleka kwenye mikutano hii ya Kikatoliki ya Kirumi yenye haiba. Na hilo lilikuwa la kuvutia sana. Sikuwahi kuona kitu kama hiki hapo awali.

Sikukulia katika utamaduni huo. Lakini nilipoona aina hii ya uzoefu mpya wa harakati za ufufuo wa karama huko Rhode Island, ilikuwa kitu cha kuona kweli. Na haikuwa kwa sababu walikuwa na mtu fulani mwenye karama ambaye alisema tunapaswa kubadilisha kanisa au kulileta kanisa hai.

Ni kwa sababu watu wa Mungu walisema tunataka uelewa mpya wa maana ya Ukristo wa Agano Jipya. Kwa hivyo unaweza kutoka chini. Sasa, nadhani unaweza kusema wakati mwingine huja na zote mbili.

Inakuja na kiongozi mwenye haiba na waumini wanaoipokea injili. Na unaunganisha mambo haya mawili, na unapata mlipuko. Kwa hivyo, nadhani labda kuna njia ya tatu.

Lakini kwa kawaida, uamsho huja kwa njia za aina hiyo. Na tutaona hilo katika hotuba hii. Sawa.

Sasa, ukiangalia tu muhtasari wako, nami nitasema hivi kwa njia ya utangulizi, basi tutafika Ujerumani. Lakini kulikuwa na harakati tatu kubwa za ufufuo katika karne ya 17 na 18. Kulikuwa na harakati ya Kijerumani, ambayo, kama unavyoona katika muhtasari wako, itaitwa Pietism.

Hapa tuko, na tutazungumzia kwanza kuhusu Upaiti. Kwa hivyo harakati ya ufufuo, harakati ya ufufuo wa kiinjili nchini Ujerumani, inaitwa Upaiti. Pili, kulikuwa na harakati ya Marekani ambayo iliitwa Uamsho.

Na tutazungumzia hilo kivyake. Namaanisha, ni wazi unaweza kuona kwa muhtasari wako kwamba tutazungumzia kila moja ya haya kivyake. Lakini kulikuwa na harakati ya Marekani iliyoitwa Uamsho.

Na tatu, kulikuwa na harakati ya Kiingereza, ambayo iliitwa Uamsho wa Wesley. Sasa, hizi, kwa maana fulani, ni harakati zinazofanana. Sio moja baada ya nyingine.

Zinaendelea wakati huo huo. Ni harakati za kisasa. Na zinazoenea hadi karne ya 18 na kuleta uhai kwa Kanisa la Kilutheri la Ujerumani, kuleta uhai kwa Kanisa la Anglikana nchini Uingereza na Marekani, na kuleta uhai kwa madhehebu mengi nchini Marekani.

Sawa, kuna nchi moja ambayo hatuitaji hapa katika muhtasari mzima, na bila shaka, hiyo ni Ufaransa. Kwa sababu Ufaransa, baada ya Mapinduzi ya Ufaransa, karibu ikawa, ilijiondoa katika Ukristo. Na serikali ya Ufaransa leo inajiita serikali isiyo ya kidini.

Ndiyo maana serikali ya Ufaransa leo imepigana na watu wanaotaka kuvaa alama za kidini ili wafanye kazi. Lakini serikali ya Ufaransa, ukiifanyia kazi serikali ya Ufaransa, huwezi kuvaa alama za kidini ili wafanye kazi. Kwa hivyo wako kwenye mzozo kidogo kuhusu hilo.

Lakini hatukupata harakati zozote za kufufuka au kufufua nchini Ufaransa. Sawa, kwa hivyo kwanza kabisa, huu ndio utangulizi. Je, kuna chochote kuhusu mambo hayo ya utangulizi kabla hatujafika Ujerumani, Amerika, na Uingereza? Sawa, twende Ujerumani.

Una muhtasari wako hapa. Unaweza kuona kwamba muhtasari unakuwa mrefu kidogo katika sehemu fulani, kwa hivyo natumai utakusaidia hapa. Lakini angalia muhtasari huo.

Tutaenda na B, Ujerumani, na tutazungumzia kuhusu upaiti nchini Ujerumani. Sawa, upaiti nchini Ujerumani huanza na Philipp Spener. Na hizi hapa ni tarehe zake, tarehe za Philipp Spener.

sana , Philipp Spener. Sawa, Philipp Spener alikuwa Mlutheri mzuri, na Philipp Spener hakuwahi kuacha kanisa la Kilutheri. Hakuwa na nia ya kuacha kanisa la Kilutheri.

Siku zote amekuwa Mlutheri na alikusudia kuwa Mlutheri mzuri. Kwa hivyo, kile Philipp Spener alitaka kufanya ni kulileta kanisa hai kupitia kanuni za Matengenezo. Kwa hivyo haya ndiyo mambo ambayo Philipp Spener alisisitiza katika huduma yake.

Tena, unajua, aliona kwamba kanisa lilikuwa limepungua, kama limekufa. Kwa hivyo, anahisi kama akisisitiza mambo haya katika huduma yake, hili litaleta uzima kanisani, na hakika, lilifanya hivyo. Lakini nitataja mambo manne aliyosisitiza.

Kwanza kabisa, katika huduma yake, alisisitiza sio tu kusikiliza mahubiri, bali pia maisha ya ibada ya vitendo ya watu binafsi. Pili, alisisitiza mabadiliko ya kiroho katika maisha ya watu binafsi. Haitoshi kurithi, kwa Philipp Spener, haitoshi kurithi imani yako kutoka kwa baba yako au kutoka kwa babu yako au mama yako au bibi yako.

Lazima kuwe na mabadiliko ya kweli na ya kweli ya kiroho katika maisha ya kila Mkristo, ya kila mwamini. Nambari ya tatu, kwa ujumla aliitaja hii kama kuzaliwa upya. Hiyo ilikuwa njia inayojulikana ya kuzungumzia mabadiliko ya kiroho, kwa kutumia aina hiyo ya lugha ya Injili ya Yohana, kuzaliwa mara ya pili.

Na nambari nne, na hii itakuwa kweli kuhusu upietism kwa ujumla, lakini nambari nne, alisisitiza kujifunza Maandiko. Sio tu kujifunza Maandiko kwa sababu unasikia mahubiri, bali pia kujifunza Maandiko na vikundi vya walei. Kwa hivyo Mungu akubariki.

Kwa hivyo, alichofanya ni kuandika kitabu mwaka wa 1675. Sikuandika jina la kitabu. Labda nilipaswa, lakini aliandika kitabu mwaka wa 1675.

Na kichwa cha kitabu kilikuwa Matamaniao ya Kiungu. Matamaniao ya Kiungu. Na Matamaniao ya Kiungu yakawa Biblia ya harakati ya Wapietisti.

Kikawa kile ambacho kila mtu alitaka; kikawa kitabu kinachouzwa zaidi. Kikawa kitabu ambacho kila mtu anasoma, na kila mtu anakitumia katika maisha yake mwenyewe. Hawa ni watu katika Kanisa la Kilutheri nchini Ujerumani, lakini wanasoma hiki, wanakitumia katika maisha yao wenyewe, na kitabu hicho kilisaidia kuanzisha harakati ambayo hatimaye iliitwa upietism.

Sasa, kitabu hicho kilipozindua upietism, kumbuka kwamba watu hawa, kama Philip Spiner na wengine waliotajwa, kumbuka kwamba watu hawa walifikiria upietism na neno mcha Mungu kwa njia nzuri. Ucha Mungu ni jambo zuri. Ni neno zuri.

Upaiti ni neno zuri. Ninajua kwamba wakati mwingine watu hutumia neno hilo vibaya, na labda walifanya hivyo pia siku hiyo. Unasema, loo, yeye ni mcha Mungu sana, au yeye ni mcha Mungu sana.

Nadhani wakati mwingine tunaposema hivyo, tunamaanisha hivyo vibaya, unajua. Watu hawa walimaanisha kama neno la, si kama neno la dhihaka, bali kama neno la kukumbatia. Kwa hivyo matamanio ya kidini hukupa, kwa jina tu alilochagua kwa ajili ya kitabu, uelewa wa kile alichokuwa akimaanisha.

Sasa, mara tu alipoandika kitabu chake, harakati hiyo ilizinduliwa. Sawa? Mara tu harakati hiyo ilipozinduliwa na kushika nafasi yake, basi kuna baadhi ya sifa za harakati hiyo ya upietism chini ya Spiner ambazo zilikuwa muhimu. Kwa hivyo wacha nitaje sifa ambazo harakati yenyewe ingeelezea upietism kama harakati ambayo ilizinduliwa kweli.

Sawa. Nambari ya kwanza ni msisitizo mkuu juu ya neno la Mungu, linalohubiriwa na kusomwa. Kwa hivyo Biblia, unaifanya Biblia iwe hai, na watu watakuwa hai tena.

Hilo ndilo jambo ambalo upaitism uliamini kweli. Ifanye Biblia iwe hai, na watu watakuwa hai. Hilo lilimaanisha kwamba mahubiri yalipaswa kuwa hai, na funzo la Biblia linapaswa kuwa hai.

Kwa hivyo, hii, nambari moja, ni changamoto kwa aina ya mahubiri yaliyofanywa katika makanisa ya Kilutheri nchini Ujerumani kwa sababu mahubiri yaliyofanywa yalikuwa yamekufa, kavu, si lazima yawe ya maandishi, ya kitaaluma zaidi, ya kifalsafa zaidi. Upaitu kama harakati ukawa changamoto kwa aina hiyo. Je, hiyo ndiyo aina ya mahubiri tunayotaka? Hapana.

Tunataka mahubiri yanayozingatia neno la Mungu, yanayoliuisha neno la Mungu mioyoni na maishani mwa watu. Na kisha tunataka watu walisome neno hilo katika masomo ya Biblia. Kwa hivyo hiyo ndiyo sifa ya kwanza, na hiyo ililihuisha kanisa la Kilutheri.

Sawa, sifa nambari mbili ya harakati hiyo, harakati pana ambayo Spener alisaidia kuizindua, ilikuwa ukuhani wa waumini wote. Upyaji wa ukuhani wa waumini wote, suala ambalo Martin Luther na John Calvin walilileta. Sawa, na kumbuka, ukuhani wa waumini wote haufanyi hivyo. Watu hawa ni Walutheri wazuri, kwa hivyo ukuhani wa waumini wote haimaanishi kwamba kila mtu anaweza kusimama na kuhubiri kutoka kwa Biblia.

Haimaanishi kwamba kila mtu hana wito huo wa mhubiri. Inamaanisha kwamba mnaweza kuwa makuhani mmoja kwa mwingine kwa njia nzuri sana, nzuri sana. Mnaweza kuombeana.

Watu wanaweza kuombeana. Hamhitaji kuhani kuombeana. Mnaweza kushauriana.

Hamhitaji kuhani ili kuweza kushauriana. Mnaweza kusameheana dhambi zenu, za kila mmoja wenu. Hamhitaji kuhani kufanya hivyo.

Kwa hivyo, kumbuka, ukuhani wa waumini wote haupaswi kuchanganywa na wito, lakini kulikuwa na njia nzuri za kikuhanu ambazo watu wangeweza kuhudumiana. Hiyo ni nambari mbili. Nambari tatu, na hii ikawa muhimu sana kwa utakatifu kwa ujumla.

Upaiti ulikuwa ndoa nzuri ya kichwa na moyo. Upaiti ulikuwa aina nzuri ya muunganiko wa mtu mzima, akili ya mtu, moyo wa mtu. Ulutheri na usomi vilikuwa vimekuwa maisha ya akili tu.

Mafundisho ya kidini, mafundisho, hoja za kifalsafa, ndivyo Ulutheri ulivyokuwa. Upaiti unakuja na kusema, hapana, unapaswa kuvutia, kwa namna fulani, mtu mzima, akili, na moyo. Sasa, wapaiti walishutumiwa kwa moyo tu, dini ya moyo tu.

Watu hawa hawajali, na hawajali kuhusu maisha ya akili. Hilo lilikuwa shutuma la uongo. Upaiti, harakati ya upaiti, harakati ya upaiti, ilikuwa ndoa nzuri ya akili na moyo.

Hilo ni shutuma za uongo ambazo watu walikuwa wakitoa. Haikuwa kweli. Hawa walikuwa watu wenye akili nyingi na mioyo mikubwa, mioyo michangamfu pia.

Kwa hivyo, kuna aina nzuri ya muunganisho hapo. Nambari nne, sifa ya nne kwa watu hawa, ni kwamba hatutashiriki katika mabishano. Harakati ya upietism ilisema, kwa maana fulani, walisema, uongozi ulisema, hatushiriki katika mabishano.

Hatuhusu kufanya vita vya kidini na Wakatoliki au na Walutheri wengine au na Wakristo wengine. Tusipokubaliana, hatukubaliani katika upendo. Hilo ndilo tu tutafanya.

Kwa hivyo, walitaka sana kuepuka vita vilivyokuwa vikiendelea. Kwa hivyo hilo lilikuwa muhimu sana. Kwa hivyo, sawa, na sifa ya tano ni kwamba walibadilisha mafunzo ya wahudumu.

Walibadilisha jinsi wahudumu walivyofunzwa. Kwa sababu ya yaliyotokea katika Ulutheri, katika Ulutheri wa Ujerumani, wahudumu walifunzwa kitaaluma na kiakili pekee. Walifunzwa kifalsafa pekee.

Lakini harakati ya upaististi ilisema tutabadilisha mafunzo yetu. Na tunachotaka kufanya ni kuwa wasomi na watakatifu. Hatutaki tu kuzaliana wasomi.

Hilo silo tunalolenga sisi sote. Tunataka kuzaliana wasomi na watakatifu. Na hivyo, mafunzo ya upietism yaliwakilisha kile walichoamini kuhusu ndoa ya akili na moyo.

Samahani, mafunzo ya wahudumu wa dini ya kipayoteki, mafunzo ya wahudumu. Kwa hivyo, walilazimika kuunda shule zao wenyewe. Walilazimika kuunda shule zao za uungu, zao wenyewe ambazo leo tungeita seminari, lakini tunaziita hivyo.

Lakini ilibidi wajitengenezee nafasi zao za mafunzo. Kwa hivyo hilo linakuwa muhimu sana hapa. Sawa, na kisha nambari sita ni sifa ya upaitism, na hiyo ni kusema, watu hawa bado wanasisitiza kuhubiri.

Kuhubiri bado ni muhimu sana katika utamaduni wa kiungu. Kwa hivyo, neno linalohubiriwa bado ni muhimu sana. Lakini neno hilo lazima liwe neno linalojenga, si aina fulani tu ya neno la kujigamba, lakini lazima liwe neno la kujenga, neno si la kuonyesha tu maarifa ya mhubiri, bali neno ambalo litafikia mioyo ya watu na maisha ya watu, litawagusa kweli pale walipo.

Kwa hivyo kuhubiri kukawa muhimu kwa upaiti. Na, bila shaka, kwanza kabisa, ni mahubiri yaliyoleta Kanisa la Kilutheri hai. Kwa hivyo Philip Spiner, baba wa upaiti, ndiye aliyeanzisha jambo hili.

Hapo tena, mtu sahihi, wazo sahihi, kwa wakati unaofaa, na kujitolea sahihi, na wewe mwenyewe unaondoka. Na upendeleo unaanzishwa kwa namna fulani. Sawa.

Una maswali yoyote kuhusu Philip na kuhusu harakati za upaististi zinazoanza? Sawa. Tumeona hili hapo awali. Sasa tunalionna tena.

Ni kama vile aina hii ya waanzilishi, nukuu, bila nukuu, wana wanafunzi. Tuliona hilo kwa Luther, Luther na Melancthon, Calvin na Beza. Kwa hivyo tumeona hilo hapo awali, na hilo lilitokea kwa upietism.

Kulikuwa na mtu aliyeitwa August Franke ambaye alijiunga na upaiti, naye akajiunga na harakati ya upaiti. Yeye ni aina ya upaiti wa kizazi cha pili, lakini akawa kiongozi wa kizazi hicho cha pili. Kama Spiner, yeye pia alikuwa Mlutheri.

Kwa hivyo, ni muhimu sana kwa watu hawa. Hawakuwahi kukusudia kuondoka katika kanisa la Kilutheri. Nia yao ni kuleta uhai katika kanisa la Kilutheri.

Kwa hivyo, kama Spener, hii ilikuwa kweli kwa Auguste Frank. Alibaki ndani ya Ulutheri na akajaribu kuleta mageuzi katika Ulutheri. Sawa.

Sasa, alitoa michango, nami nitataja mitatu kati yake. Namaanisha, Spiner ndiye aliyeianzisha. Spiner aliandika kitabu chake.

Spiner husaidia kuanza kazi ya kuwafunza wahudumu na kadhalika. Lakini kulikuwa na nyongeza, kwa namna fulani, ambazo Frank aliweza kufanya, na nataka kutaja tatu kati ya hizo. Nambari ya kwanza ilikuwa Ukristo ukitenda kazi kwa Frank.

Mji wake wa asili ulikuwa Leipzig nchini Ujerumani, na aliangalia huku na huko na kuona kwamba kulikuwa na hitaji la vituo vya watoto yatima, kwa hiyo akaanzisha vituo vya watoto yatima. Sasa, kwa kadiri anavyohusika, hili linapatana na amri kuu ya Yesu. Amri kuu ya Yesu ni ipi? Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, akili yako yote, na roho yako yote, na umpende jirani yako kama nafsi yako.

Kwa hivyo, kwa upande wa Franke, huu ulikuwa upendo wa jirani. Huu ulikuwa ni kufuata amri ya Yesu kwa upendo. Na hiyo ikawa tabia ya utakatifu, Ukristo ukifanya kazi, ukimfikia jirani, haswa maskini zaidi kati yetu.

Kwa hivyo hilo linakuwa sifa kupitia Frank. Sawa, jambo la pili. Aliunda kile alichokiita chuo cha uchamungu, chuo cha uchamungu.

Kile ambacho chuo hiki cha uchamungu kilikuwa, kilikuwa vikundi vidogo vya seli vya walei katika makanisa ya mahali hapo wakikutana pamoja kila wiki. Kwa hivyo Chuo cha Uchamungu hakikuwa taasisi kama Gordon au kitu kama hicho, lakini ndicho alichokiita vikundi vidogo. Na vikundi hivi vidogo vilikusanyika, na vilizungumzia mahubiri.

Walijifunza Biblia. Waliimba nyimbo za dini pamoja. Waliimarisha maisha yao ya kiroho kwa kukiriana na kupata msamaha na kadhalika.

Lakini chuo cha uchamungu kilikuwa aina ya uvumbuzi wa Frank. Na huo ulikuwa uwiano mzuri wa mahubiri. Kwa hivyo mahubiri ni Jumapili, na walei hucusanyika pamoja wakati wa juma kuzungumzia mahubiri na kujenga maisha yao ya kiroho na kadhalika, chuo cha uchamungu.

Sawa, na tatu, Frank alisaidia sana kusambaza sababu, kwa namna fulani, au kusambaza fundisho la kuhesabiwa haki kwa imani. Kuhesabiwa haki kwa imani. Kwa sababu kuhesabiwa haki kwa imani kumekuwa kama fundisho ambalo unahitaji kuamini kiakili.

Frank alichukua fundisho la kuhesabiwa haki kwa imani na kulipatia uhai ambao Luther aliutoa katika siku zake. Lakini kuhesabiwa haki kwa imani hakuhusiani tu na muamala bali pia na uwepo hai wa Kristo katika maisha ya mwamini. Kwa hivyo

alielekea kuchukua fundisho la kuhesabiwa haki kwa imani na kuliingiza, kwa namna fulani, katika maisha ya mwamini.

Pia alizungumzia mengi kuhusu uwepo wa Kristo katika moyo wa mwamini na katika maisha ya mwamini. Kwa hivyo Frank ni mcha Mungu wa kizazi cha pili, mwenye nia ile ile ambayo Spener anayo katika kuleta uhai katika kanisa, lakini pia akiongeza vipimo vingine ndani yake. Kwa hivyo anakuwa muhimu sana.

Sawa, mtu wa tatu unayemwona ni jina tu ambalo napenda kutamka. Kwa hivyo natamani ningekuwa na jina kama hili. Kwa nini nisingeweza kuwa na jina kama hili? Hesabu Nikolaus Ludwig von Zinzendorf.

Namaanisha, kuna jina. Jina lake la kwanza ni lipi tena? Nikolaus. Nikolaus Ludwig von Zinzendorf.

Kuna jina lako. Kwa hivyo ni jina zuri sana, sivyo? Naam, alikuwa mcha Mungu wa tatu tunayetaka kumkumbuka, na una miadi yake hapo. Sasa, alilelewa katika ucha Mungu.

Alikuwa na uhusiano na Spener, ambaye kwa kweli alikuwa baba yake mlezi. Kwa hivyo, kuna uhusiano na Spener. Na Frank alikuwa mwalimu wake.

Frank alikuwa mtu aliyejifunza chini yake, na alijifunza kwa ajili ya huduma chini ya Frank. Kwa hivyo, alikuwa amelelewa vizuri katika upaiti, na atasonga mbele kwa namna fulani, akisisitiza aina ya mambo ambayo tumetaja ambayo yamesisitizwa. Sawa, kuna zamu kidogo, hata hivyo, na von Zinzendorf.

Von Zinzendorf alikuwa mtu mwenye haiba sana, akihubiri na kufundisha mambo ya upaiti, lakini aliishi katika sehemu inayoitwa Moravia, na alikusanya kundi kubwa la wafuasi karibu naye. Sasa, wafuasi hawa mwanzoni walikuwa wapaiti. Walikuwa wakileta uhai wa Kanisa la Kilutheri, unajua? Lakini von Zinzendorf anaachana na Spener na kuachana na Frank kwa kuwa von Zinzendorf hatimaye anaondoka katika Kanisa la Kilutheri.

Spener na Frank, mchamungu mwingine, hawaondoki katika Ulutheri. Wanaunda Ulutheri kutoka ndani. Von Zinzendorf hatimaye aliamua kuondoka na wafuasi wake, na akaiita dhehebu lake Wamoravian.

Kwa hivyo, huu ni wakati wa mapumziko sasa. Hili lazima litokee. Litakuja.

Na sasa ukifikiria tu nyuma katika kozi, mara tu tulipoanza na Kanisa Katoliki la Roma katika kozi, tumeona vikundi vingi vya Kiprotestanti vikianzishwa, sivyo? Tumeona Walutheri. Tumeona Waanglikana. Tumeona Wakongregationalist.

Tumeona Wabaptisti wengi. Sasa tunaona dhehebu lingine likitoka katika hili linaloitwa Wamoravian. Ndiyo? Loo, ndiyo.

Nina picha ya von Zinzendorf hapa chini akihubiri katika mwanga wa Kristo akimjia. Mgawanyiko huu haukuwa mgawanyiko wa kulazimishwa. Hawakulazimishwa kutoka au kitu kama hicho.

Nadhani von Zinzendorf alishawishika, na labda nilikuwa nimeshawishika kidogo, kama Calvin, kwamba sikuacha Kanisa Katoliki la Roma. Kanisa Katoliki la Roma liliniacha. Sikuacha Kanisa la Kilutheri.

Iliniacha kwa namna fulani ili niwe mwaminifu kwa nuru ya Kristo, lazima niwahubirie watu wangu, nasi tunapaswa kufanya hivyo. Kwa hivyo nadhani ilikuwa aina hiyo hiyo ya kitu. Kwa hivyo hakuna mtu anayelazimisha, na haikuwa na ubishi.

Hakuna anayelazimisha, lakini anahisi ni wakati sasa. Alijiwekea nafasi yake huko Moravia kama makao makuu ya harakati ya Moravia. Ikawa harakati yenye nguvu sana ya kimisionari, kwa hivyo ilianza kutoka Moravia, na ilikuwa na ushawishi mkubwa.

Ilikuwa na ushawishi mkubwa hata kwa John Wesley. Kwa hivyo, ilikuwa na ushawishi mkubwa. Ndiyo, Jesse? Ndiyo.

Sawa. Hapana, Ulutheri unabadilika kutoka ndani. Ni kama Wapuritani wanavyobadilisha Uanglikana kutoka ndani.

Kwa hivyo, Ulutheri unabadilika kutoka ndani. Ni kupata harakati mpya kutoka ndani ya Ulutheri. Haitoshi kwa Zinzendorf, sidhani, labda, sivyo? Zaidi ya hayo, alikuwa ametengwa kidogo kijiografia na miji mingine mikubwa ambapo harakati ya Wapietisti ilikuwa ikiendelea.

Lakini ningesema ni, ndio, si jambo la ubishi. Ni aina ya mageuzi ya asili kwa kadiri alivyofikiria. Na hakuona kwamba alikuwa akilivunja kanisa la Kilutheri au kitu kama hiki.

Ndiyo. Tumekuwa nayo, inavutia. Sijui asili yako ya dhehebu, lakini ningependa kujua siku ya mwisho. Lakini ninajaribu kubaki bila kuegemea upande wowote katika kipindi chote cha masomo.

Lakini ningependa kujua siku ya mwisho ikiwa unataka kushiriki. Je, kuna yeyote kati yenu ni Wamoravian, ingawa? Hapana, labda sivyo. Nadhani tumekuwa na wanafunzi wawili wa Moravian ninaowajua waliokuja hapa Gordon.

Tulikuwa na mazungumzo mazuri na wanafunzi hao kuhusu dhehebu lao wenyewe na historia yao kuhusu dhehebu hilo, na kadhalika. Lakini sina uhakika kama tuna wanafunzi wowote wa Moravian chuoni. Je, unawajua wanafunzi wowote wa Moravian chuoni wanaojitambulisha kama Moravian? Hapana.

Naam, kuna; una aina hii ya mabadiliko ya mara kwa mara. Lakini Wamoravian wamebaki kuwa harakati yenye nguvu sana inayolenga umisionari. Lakini nina uhakika kuna sehemu ya Umoravian ambayo imetulia sana katika aina hiyo ya kuonekana kama kanisa la Kilutheri kabla ya harakati ya Wapietist kuanza kuibadilisha.

Kwa sababu hivyo ndivyo vikundi vinavyoenda. Lakini sijawasoma Wamoravian, kwa hivyo sijui wako wapi leo. Nadhani kitovu cha moravian kiko katika maeneo ya Pennsylvania, kama Bethlehemu na maeneo kama hayo.

Nadhani hiyo ndiyo sehemu muhimu ya maisha yao. Mtu anaweza kuitafuta sasa hivi. Ninajua baadhi yenu mnaweza kuwa mnaitafuta sasa hivi.

Ibariki mioyo yenu. Lakini ndio, Wamoravian. Sawa, Upaitism.

Kuna jambo lolote kuhusu Upaiti? Unajua, unaelewa kinachoendelea, sivyo? Pendulum inarudi nyuma. Na kanisa la Kilutheri linafanywa upya. Huenda hilo ndilo ambalo hulijui sana.

Labda ni harakati za hao watatu ambazo huzijui sana. Pili tutaenda Amerika, na tutazungumzia kuhusu Uamsho Mkuu. Nitatoa utangulizi kwanza, kisha utakuwa umeelewa hoja zako hapa.

Lakini kwanza kabisa, acha nitoe utangulizi wa Uamsho Mkuu huko Amerika. Kulikuwa na Uamsho Mkuu mbili au tatu huko Amerika katika karne ya 18 na 19. Kwa hivyo acha nieleze hilo.

Kwa hivyo, kwa Uamsho Mkuu, ningesema, unajua, haya ni ufufuo, haya ni harakati za ufufuo wa kiinjili ndani ya kanisa, na hata ndani ya jamii kwa ujumla. Kwa hivyo ndivyo ningemaanisha kwa Uamsho Mkuu. Sawa, wacha nitaje mawili au matatu.

Kuna nini kinaendelea hapa? Kwanza kabisa, ya kwanza, tarehe tunayotoa ni 1734. Na hiyo ni tarehe muhimu. Katika historia ya kidini ya Marekani, ni tarehe muhimu kwa sababu hiyo kwa kawaida ni tarehe inayotolewa kwa kile kinachoitwa Uamsho Mkuu wa Kwanza.

Uamsho Mkuu wa Pili ulikuwa mwaka 1800. Uamsho Mkuu wa Pili ulikuwa na aina ya udhahirisho wa kaskazini na kusini, ambao ni mwamko wa kuvutia sana, na pia ulileta mwamko ndani ya baadhi ya vyuo vikuu kama Yale na kadhalika. Sawa, sasa

Mwamko Mkuu wa Tatu uko katikati ya karne ya 19, na kulikuwa na wauamsho kama Charles Grandison Finney, FINNEY, ambaye aliongoza Mwamko Mkuu wa Tatu.

Lakini sababu ya kusitasita kuhusu hilo ni kwa sababu baadhi ya watu wanasema, hapana, hakukuwa na Uamsho Mkuu wa Tatu. Uamsho uliokuwa ukiendelea katika miaka ya 1850 ulikuwa mwendelezo wa Uamsho Mkuu wa Pili. Kwa hivyo, miongoni mwa wasomi wa kidini wa Marekani, unapata aina hii ya mjadala kuhusu kama kulikuwa na Uamsho Mkuu Tatu au kama kulikuwa na Uamsho Mkuu Mbili huko Amerika.

Hatuvutiwi na hata nukta moja katika mjadala huo wa kozi hii kwa sababu kwa kozi hii, tunabaki katika karne ya 18. Tunafanya Uamsho Mkuu wa Kwanza pekee kwa kozi hii. Katika kozi yangu ya Ukristo wa Marekani, mimi hufanya Uamsho Mtatu, lakini kwa kozi hii, tutafanya Uamsho Mkuu wa Kwanza na jinsi hiyo ilivyoleta ufufuo kwa kanisa na ufufuo wa kiinjili kwa kanisa.

Kwa hivyo, je, tuko sawa na hilo? Lakini ili tu ujue, unapozungumzia Uamsho Mkuu, 1734, 1800, na yapata mwaka 1850, je, kuna Uamsho Mbili, au kuna Watatu? Au hata unajali? Namaanisha, kwetu sisi, haijalishi kwa sababu tunazingatia Uamsho Mkuu wa Kwanza. Je, uko sawa na hilo? Sawa, kwa hivyo angalia nambari mbili katika muhtasari wako. Nataka kuzungumzia viongozi wanne muhimu wa Uamsho Mkuu wa Kwanza.

Kwa hivyo hawa ni watu wanaoleta ufufuo na ufufuo kanisani, na kulikuwa na watu wanne ambao walikuwa wakosoaji wa hadithi hiyo, kwa namna fulani. Sawa, sawa. Sawa, la kwanza labda ni jina ambalo hulijui, na jina lake lilikuwa Theodorus J. Frelinghuysen, aina nyingine nzuri ya kutamka tu, unajua, Theodor J. Frelinghuysen.

Huenda unafahamu au hujui jina hilo, lakini kwa kifupi kuhusu Theodor J. Freulich-Heysen, Theodorus J. Frelinghuysen alikuwa katika Kanisa la Dutch Reformed, na alikuwa katika Kanisa la Dutch Reformed huko New Jersey, na nasahau kama kuna mtu yeyote kutoka New Jersey. Hapana, kuna watu wa New Jersey hapa? Hapana, nasahau hilo, kwa sababu kuna Barabara Kuu ya Frelinghuysen huko New Jersey. Kwa hivyo, katika sehemu ya nchi, sehemu ya New Jersey, alikotoka, wanamkumbuka Theodorus J. Frelinghuysen akiwa na barabara kuu na vitu vingine walivyovipa jina lake.

Lakini alikuwa New Jersey, na alikuwa Dutch Reformed. Hilo lilikuwa dhehebu lake. Kwa hivyo, alikuwa Dutch Reformed.

Sasa, kwa kifupi, Kanisa la Dutch Reformed lilikuwa limetoka Holland na kuishi katika eneo la New Jersey, New York, na hilo ndilo dhehebu analofuata. Sawa? Kwa hivyo, kwa kifupi, Theodorus J. Frelinghuysen huleta uamsho kwa watu wake mwenyewe,

kwa makanisa yake ya Dutch Reformed. Alikuwa aina ya ajabu ya mhubiri msafiri akienda kutoka kanisa moja hadi jingine, na alileta uamsho kwa makanisa hayo.

Mara tu alipoleta uamsho katika makanisa huko New Jersey, pia alienda kwenye makoloni mengine kama Pennsylvania na makoloni ya kati, Pennsylvania, Maryland, Delaware, na maeneo mengine kama hayo. Alikuwa na ushawishi mkubwa. Pia alikuwa na ushawishi kwa Wapresbiteri wengine huko New Jersey.

Kwa Wapresbiteri, si Wapresbiteri wengine. Lakini alikuwa na ushawishi kwa Wapresbiteri huko New Jersey. Kwa hivyo kuna hadithi kuhusu Wapresbiteri ambayo tutazungumzia baadaye.

Lakini Theodorus J. Frelinghuysen, kwa hivyo ukimkumbuka na ukiangalia miadi yake, kwa hivyo unamkumbuka, kumbuka miadi yake, kwa sababu watu hawa ninaowazungumzia, hawa watu wanne wote wanahudumiana kwa wakati mmoja. Kwa hivyo Theodor ndiye wa kwanza. Kwa namna fulani tunamtaja kwa sababu anaanza mapema kidogo kuliko wengine.

Sawa, acha nimtaje Gilbert Tennant. Na kisha sijakupa mapumziko ya sekunde tano bado, Jumatatu mapumziko ya sekunde tano. Kwa hivyo, nitafanya hivyo baada ya kumtaja Gilbert Tennant.

Unahitaji mapumziko leo, sivyo, Jumatatu yenye mvua? Nadhani unahitaji. Sawa, Gilbert Tennant. Yule pale.

Inavutia sana. Angalia tarehe za Gilbert Tennant. Sawa, kwa ufupi kuhusu Gilbert Tennant.

Jina la baba yake Gilbert lilikuwa William Tennant. Kwa hivyo kuna hadithi kuhusu hili ikiwa utaendelea kuwa nami kwa ajili ya hadithi hii. Lakini jina la baba yake Gilbert lilikuwa William Tennant.

Na William Tennant alikuwa na wana watatu, na Gilbert alikuwa mmoja wao. Sasa, kwa ufupi hapa ni kwamba William Tennant alikuwa Mpresbiteri mzuri. Na aliwalea wanawe katika maisha ya kanisa la Presbiteri.

Alikuwa Mpresbiteri mzuri. Hakufurahishwa sana kwamba kanisa la Presbiteri ambalo alilijua huko New Jersey lilikuwa limetulia. Hakuwa kanisa lililo hai ambalo alikuwa akilijua.

Kwa hivyo, kanisa lilikuwa limetulia sana. Haikuwa kama ilivyokuwa hapo awali. Na kwa hivyo aliamua mnamo 1726 kwamba angewafunza wanawe mwenyewe kwa ajili ya huduma ya Kipresbiteri.

Haikuwa kinyume kabisa na jinsi wahudumu walivyofunzwa katika karne ya 18 hata hivyo. Lakini alikuwa akienda kuwafunza wanawe mwenyewe katika huduma ya Kipresbiteri. Na mnamo 1726, aliwachukua wanawe mwenyewe nyumbani kwake na kuwaandaa kwa ajili ya huduma ya Kipresbiteri.

Mtu tunayempendezwa zaidi, mwana tunayempendezwa zaidi ni Gilbert Tennant, mwanawe Gilbert. Sasa, kilichotokea ni alipowaleta nyumbani kwake ili kuwafundisha huduma. Kulikuwa na dhuhaka nyingi kuhusu hili, mazungumzo mengi kuhusu hili, na uvumi mwingi kuhusu hili. Nyumba yake iliitwa kwa dhuhaka Chuo cha Magogo.

Hilo lilikuwa neno la dhuhaka kwa sababu aliishi katika nyumba ya mbao, ni wazi. Kwa hivyo anawafunza watoto wake, wanawe kuwa wachungaji wa Presbyterian katika Chuo cha Log, kama neno la dhuhaka. Lakini hakujali hilo.

Ninafanya jambo ambalo naamini ninapaswa kufanya, na nitaendelea kufanya hivi. Na hata nikiwa na wahudumu wengine, nitaendelea kufanya hivi. Sasa alifariki mwaka wa 1764, kwa hivyo aliishi muda mrefu wa kutosha kuchekwa kwa mara ya mwisho kwa sababu mwaka wa 1746, Chuo chake cha Log kikawa Chuo Kikuu cha Princeton.

Kwa hivyo, William alicheka kwa mara ya mwisho kwa kila mtu ambaye alikuwa akimdhuhaki sana kuhusu Chuo chake cha Log kinachowafunza wachungaji wa Presbyterian. Huu ndio mwanzo wa Chuo Kikuu cha Princeton, mojawapo ya vyuo vikuu bora duniani. Kwa hivyo ndivyo ilivyo kwa William Tennant na wanawe.

Kwa kifupi, hebu turudi kwa Gilbert sasa. Gilbert alishawishiwa sana na Theodorus J. Frelinghuysen. Gilbert alikuwa mchungaji wa Presbyterian.

Alimsikia Frelinghuysen akihubiri, na alivutiwa sana na imani ya Theodorus J. Frelinghuysen. Na aliamua, Gilbert aliamua, nitaafanya vivyo hivyo na makanisa ya Presbyterian. Nitajaribu kuyafufua makanisa ya Presbyterian.

Na anafanya hivyo kwa mafanikio. Kwa hivyo kuna ufufuo mzima, ufufuo mzima, harakati nzima ya uamsho chini ya Gilbert Tennant katika Uipresbiteri huko New Jersey na huko New York na Pennsylvania, Makoloni ya Kati. Kwa hivyo, wakati huo huo Frelinghuysen ana ufufuo wake, Gilbert Tennant ana ufufuo wake; ni harakati zinazofanana.

Kwa hivyo, Roho Mtakatifu anafanya kazi kweli ili kuyafanya makanisa haya yawe hai, makanisa ya Dutch Reformed na makanisa ya Presbyterian pamoja na Gilbert Tennant. Inanivutia kwamba nilipata Shahada ya Uzamili ya Theolojia kutoka Seminari ya Theolojia ya Princeton. Na kuna sehemu ya chuo cha Seminari ya Theolojia ya Princeton, bila shaka, inayoitwa Kampasi ya Tennant.

Na bado wanachangisha pesa kwa ajili ya Kampasi ya Tennant kwa sababu wanataka kuweka jina hilo likiwa hai kwa sababu hiyo ndiyo kuanzishwa kwa Princeton, ikijumuisha hatimaye kile kilichoanzishwa kama seminari. Kwa hivyo, inavutia kuona. Mimi si Mpresbiteri, kwa hivyo nilikuwa nikiangalia hili kutoka nje kwa maana fulani nilipoenda Seminari ya Princeton.

Lakini Gilbert Tennant, au jina la familia ya Tennant, ni jina linaloheshimika sana hapo. Sawa, una la tatu, lakini nilikuahidi mapumziko ya sekunde tano. Kwa hivyo, sijui hii inafanyaje na utepe.

Je, ni sawa nikifanya hivi, Ted, nikifanya mapumziko ya sekunde tano? Sekunde tano tu kwa ajili yako kupumzika, kunyoosha, unajua, kupumzika kidogo. Moja, mbili, tatu, nne. Tuliishia na waumini sita wa kweli hapa leo, kwa hivyo hilo ni jambo zuri.

Tuna mwasi mmoja tu ambaye atabaki bila jina, bila shaka, lakini waumini sita wa kweli. Kwa hivyo, natumai unaendelea vizuri. Tutatoa hotuba Jumatano, hotuba Ijumaa, hotuba Jumatatu na Jumatano ijayo; kisha tutakuwa katikati ya kozi.

Kwa hivyo wiki ijayo, tuko katikati ya kozi hii. Na kisha tutakaporudi, kwa njia, na nitataja wiki ijayo, sihitaji kuzungumzia hilo. Lakini tutakaporudi, nimepanga ratiba yetu kwa ajili ya vipindi vyetu kabla ya mtihani wa pili.

Kwa hivyo, tutafanya vivyo hivyo, vipindi viwili kabla ya mtihani wa pili. Kitatupata haraka sana baada ya kurudi. Kwa hivyo endelea kusoma na kusoma.

Sawa? Unaendelea vizuri? Unaendelea vizuri. Tunaweza kufanya hivi. Sawa, nambari tatu.

Wa tatu kwenye orodha yako. Hapana, samahani. C kwenye orodha yako, si wa tatu kwenye orodha yako.

C kwenye orodha yako ni rafiki yetu George Whitefield. Na kuna tarehe za George Whitefield, 1714 hadi 1770. Sawa, sasa, George Whitefield.

Tutasema nini kuhusu George Whitefield? Inavutia sana. Kwa njia, huwa ni NYEUBE kila wakati. Daima weka E hiyo hapo unapoandika jina lake.

Kwa hivyo, Whitefield, lakini alitamka George Whitefield. Sawa, tutaenda naye wapi? Yeye ni Mwanglikana. Anatoka katika utamaduni tofauti.

Yeye si Mreformed wa Uholanzi, si Mpresbiteri, na hata haishi katika nchi hii. Kwa hivyo, anatoka katika utamaduni tofauti. Yeye ni Mwingereza Mwanglikana.

Sasa, George Whitefield anapata taji la Grand Itinerant. Na sababu ya hilo ni kwa sababu George Whitefield alifanya safari saba kwenda Amerika. Ajabu sana.

Sasa, hatuhitaji kuzungumzia hili, lakini unaposafiri, unajua, ukifanya safari saba kwenda Amerika katika karne ya 18, unajua, hupatikani hewani Uingereza na kula chakula cha jioni kizuri na chai na scones kisha kupumzika na kutazama filamu. Unaingia kwenye meli. Ni hatari.

Ni ukatili. Kusafiri kuvuka bahari katika karne ya 18 kulikuwa ukatili. Kwa hivyo, hii si kazi rahisi.

Kwa hivyo, aliitwa Msafiri Mkuu kwa sababu kufanya safari saba kutoka Uingereza hadi pwani hizi katika karne ya 18 ilikuwa ngumu sana, kweli, kweli, kweli. Sasa, alipokuja hapa, hata hivyo, George Whitefield, ingawa alikuwa Mwanglikana, alikuwa akihubiri akiwa amevaa kola yake na kila kitu, ikiwa ni pamoja na majoho na kola. George Whitefield, alipokuja hapa, alikuwa mfufuaji aliyevuka mipaka ya madhehebu.

Kwa hivyo, alihubiri kwa yeyote. Alihubiri kwa waongofu na wasioongoka. Kwa hivyo, alikuwa mfufuaji mkuu katika suala la kuwafikia watu kutoka Maine hadi Georgia wakati wa safari zake saba hapa, Msafiri Mkuu huyu.

Kwa hivyo, alikuwa mtu wa ajabu sana, bila shaka kuhusu hilo. Kwa hivyo, alileta uamsho mkubwa, lakini uamsho mkubwa uliovuka mipaka ya madhehebu. Alipendezwa sana na mtindo wake wa kuhubiri kwa sababu siku zote nilimtofautisha na Jonathan Edwards, na tutazungumzia kuhusu Jonathan Edwards baadaye.

George Whitefield alikuwa mtu wa kuvutia. Alikuwa mmoja wa aina hizo za uamsho kutoka kwa watu walio juu, kiongozi mwenye haiba. Na alihubiri mara nyingi hewani.

Hakuhitaji makanisa ya kuhubiri au majengo ya kuhubiri. Mara nyingi alihubiri nje, mitaani, katika vijiji vya kijani, katika Boston Common aliyozoea kuhubiri. Na alikuwa mhubiri mwenye haiba sana, mhubiri wa aina ya drama sana.

Na hakuna kilichomzuia kuhubiri. Nina picha chache. Hapa kuna moja ya George akihubiri nje na picha ya kawaida ya George akihubiri.

Na hapo yuko kwenye kola yake na majoho yake na kadhalika hewani. Hapa kuna nyingine. Ninapenda picha hii ya George akihubiri kwa sababu hakuna kilichomsumbua.

Na kwa hivyo hapa anahubiri katika sehemu kama Boston Common, na watu wanapiga honi na kupiga ngoma, na baadhi ya watu wanahukumiwa na kuzimia miguuni pake. Jamaa huyu juu ya mti anampiga tarumbeta ili aache kuhubiri, lakini

hilo halimsumbui George kwa sababu aliendelea kuhubiri tu. Mara nyingi alihubiri nje.

Inasemekana kwamba, kama ilivyo katika Boston Common, watu wengi kama 8,000 hadi 10,000 wangeweza kumsikia akihubiri alipohubiri. Sasa, hii ni kabla hatujawa na maikrofoni na spika na kila kitu. Lakini inasemekana kwamba hadi watu 10,000 wangeweza kumsikia akihubiri.

Kwa kweli, kwa ufupi, alipokuwa Philadelphia, Benjamin Franklin, ambaye alikuwa rafiki wa George Whitefield, alizunguka umati, na Benjamin Franklin alikadiria kwamba siku hiyo Benjamin Franklin alikuwa akifanya uchunguzi wake wa kisayansi. Alizunguka umati na akakadiria kulikuwa na watu wapatao 10,000 waliokuwa wakimsikia George Whitefield akihubiri. Kwa hivyo, George Whitefield alikuwa amesimama, unajua, mahali fulani, kuhubiri, yuko pale.

Kuna George anahubiri hapa. Nami nimewahi, huu ni muhtasari mrefu unaofanya, sijaribu kuhusisha hili hata kidogo, lakini kwa kweli nimeona kwenye jumba la makumbusho mimbari ya shamba ya George Whitefield kwa sababu hakuwa akihubiri kila mara kwenye vilima virefu au visiki. Mara nyingi alikuwa na mimbari ya shambani.

Na mimbari hii ya shambani, yote ilianguka, na akaivumbua. Na kisha, alipoitoa alipokuwa akihubiri mashambani au katika viwanja vya mjini, angeifungua mimbari hii. Kisha, ilikuwa na ngazi kadhaa.

Kisha kulikuwa na mimbari iliyoendelea hapa ili aweze kuwaona watu wote. Na hiyo ilikuwa mimbari yake kwa ajili ya mahubiri yake. Na kisha alipomaliza, yeye tu, yote huanguka na kujikunja na kuingia vizuri na unaondoka, unajua, hadi kwenye ushiriki wako unaofuata wa mahubiri.

Lakini inashangaza sana. Kwa kweli, mimi na Ted tungejua kwamba karibu na nyumba ya Steve Hunt na mkewe na familia yake, kuna mahali panapoashiria mahali ambapo George Whitefield alihubiri. Nadhani kwa kweli iko kwenye mstari wa Ipswich au iko kwenye mstari wa Raleigh.

Nasahau kama iko katika Ipswich. Iko moja kwa moja kwenye mstari kati ya Ipswich na Raleigh. Na Steve alinipeleka siku moja.

Nilifurahi sana kuiona. Umeiona hiyo, Ted? Nilifurahi sana kuona hiyo, mahali ambapo George Whitefield alihubiri kwenye mwamba mkubwa. Na kuna rekodi nzuri ya kihistoria ya George Whitefield kuhubiri, juu tu ya mlima kutoka kwetu.

Inashangaza sana. George Whitefield alikuwa mtu wa ajabu. Sawa, hapa kuna swali fupi kabla hatujaondoka.

George Whitefield amezikwa wapi? Amezikwa wapi? Fikiria. Fikiria tu bila kufikiri. Fikiria tu.

Uingereza, hiyo ni dhana nzuri. Kuna mtu mwingine yeyote anataka kukisia? George Whitefield amezikwa wapi? Amezikwa Newburyport, Massachusetts, yapata maili 10 kutoka hapa kwa sababu George alikuwa hapa kwenye kampeni yake ya saba ya kuhubiri.

Alikuwa huko Maine akihubiri. Aliugua. Walimleta chini na kumlaza katika jumba la kasisi huko New Hampshire.

Alikuwa huko New Hampshire akihubiri. Alimleta Massachusetts na kumweka katika jumba la wachungaji karibu na kanisa alilokuwa amesaidia kulianzisha. Na akafa katika jumba la wachungaji.

Na kwa matakwa yake wakati huo, alitaka kuzikwa chini ya mimbari. Bado yupo. Kwa hivyo ukiingia, hili ni kanisa la Presbyterian huko Newburyport.

Kwa hivyo, ukienda katika kanisa la Presbyterian huko Newburyport, nyuma ya kanisa, utapata mambo mengi kuhusu George Whitefield. Na kisha, ukimwuliza mhubiri, labda atakushusha na kukuonyesha kaburi la George Whitefield chini ya mimbari ya kanisa. Kwa hivyo, George, mbariki, hayuko mbali sana na hapa.

Kwa hivyo, kwa kozi yangu ya Ukristo wa Marekani, ninapaswa kufanya hivyo kama safari ya shambani. Sijafanya hivyo bado. Lakini George Whitefield, msafiri mkuu.

Wakati huo huo kama Wapresbiteri wa Kiholanzi waliorekebishwa, analeta uamsho kwa watu wa kila aina nchini Marekani. Kwa hivyo yeye ni wa tatu. Sawa, uwe na siku njema.

Na tutamfundisha na kuendelea Jumatano na Ijumaa wiki hii.

Huyu ni Dkt. Roger Green katika kozi yake ya historia ya kanisa, Matengenezo ya Wakati Uliopo. Hii ni kipindi cha 12 kuhusu Upainia nchini Ujerumani na Amerika.